

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Úspěšnost dávek mimořádné okamžité pomoci při řešení bytové nouze

Roman Matoušek, Magdalena Opletalová

Konference České evaluační společnosti
Praha, 28. 5. 2019

Agentura
pro sociální začleňování

www.socialni-zaclenovani.cz

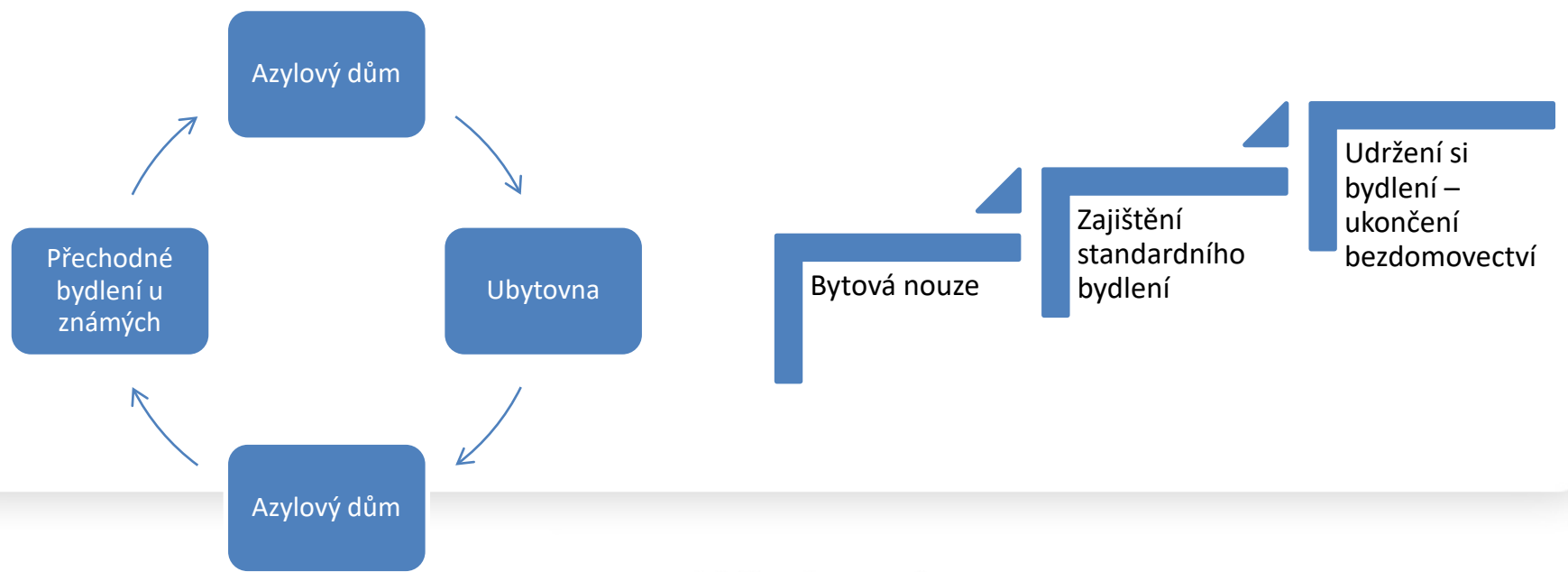

Zaměření prezentace

- Cíle a nástroje řešení bezdomovectví a bytové nouze
- Strategie boje proti sociálnímu vyloučení
- Dávka mimořádné okamžité pomoci a její využívání
- Vyhodnocení účinnosti – otázky, data, výsledky
- Další postup

Řešení bezdomovectví a bytové nouze

- Konceptuální posun od „managementu bezdomovectví“ k ukončování bezdomovectví
- Ukončení bezdomovectví – alespoň jeden rok bydlení ve standardním bytě

Řešení bezdomovectví a bytové nouze

- Základní aktivitou zajištění standardního bydlení v bytech, nikoliv tradiční poskytování ambulantních sociálních služeb pro osoby bez domova
- Následná podpora dle individuální situace domácnosti s cílem udržení si bydlení
 - Jednorázové intervence
 - Komplexní programy na přechodnou dobu typu „housing first“ nebo „rapid re-housing“
 - Dlouhodobá podpora při udržení bydlení podle individuálních potřeb

Strategie boje proti sociálnímu vyloučení 2016 – 2020

- Strategický cíl: Minimalizace dlouhodobého bydlení v substandardních formách (ubytovny, jiné k bydlení nevhodné prostory) nebo v pobytových sociálních službách (azylové domy, noclehárny)
- Specifický cíl: Zajištění standardního bydlení pro 6 000 domácností dlouhodobě žijících mimo standardní bydlení do roku 2020
- Mix nástrojů na zajištění
 - Investiční podpory vzniku bytů pro definovanou cílovou skupinu
 - Projekty OPZ zaměřené na zajištění bydlení
 - **Poskytnutí dávky na úhradu jistoty (kauce) při uzavření nájemní smlouvy k bytu**

Dávka mimořádné okamžité pomoci

- Kauce při uzavření nájemní smlouvy – finanční bariéra pro přechod z nebydlení do bydlení
 - 25 % domácností by mělo problémy s neočekávaným výdajem zhruba 10 000 Kč
 - Zhruba 10 % dospělých v exekuci
- Dávkový systém v Česku nárokově přispívá na úhradu nákladů bydlení (nájem a služby)
- Úřad práce může od roku 2015 na základě individuálního posouzení přiznat dávku mimořádné okamžité pomoci až do výše dvou měsíčních nájmů
- Levná intervence s potenciálně významným dopadem

Vyhodnocení účinnosti

- Udrží si příjemci dávky bydlení po dobu 12 měsíců?
- Přijaté/odmítnuté žádosti mezi lednem 2016 – květnem 2017
- 768 přiznaných dávek, 364 zamítnutých žádostí
- Dohledání příjemce dávky MOP na kauci po 12 měsících (leden 2017 – květen 2018) mezi příjemci/členy domácností s dávkami na bydlení (příspěvek na bydlení, doplatek na bydlení)
- Agregovaná data za kontaktní pracoviště ÚP

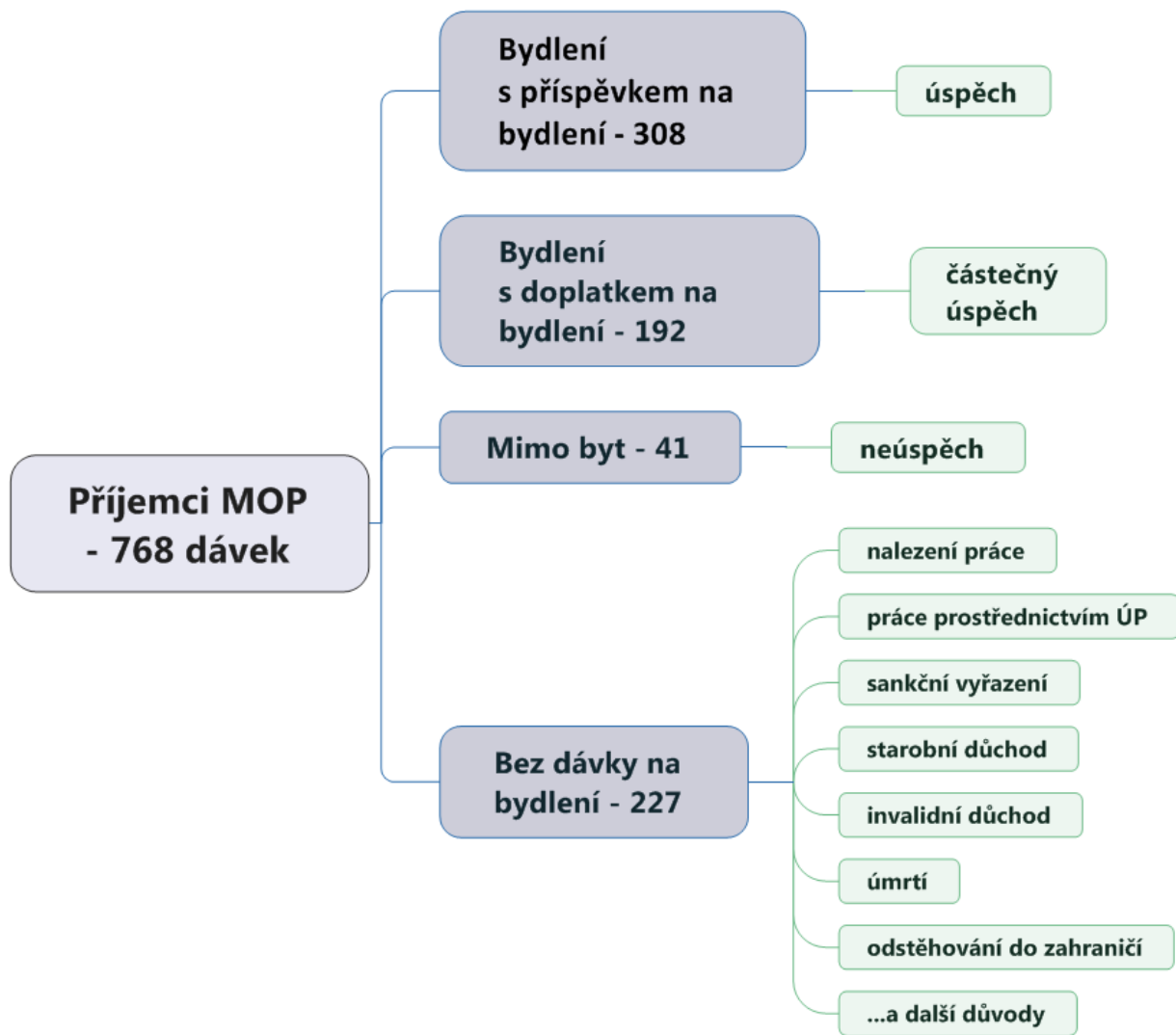

Postup vyhodnocení

- Pobíraná dávka – informace o typu bydlení
- Příspěvek na bydlení – nájemní bydlení v bytě
- Doplátek na bydlení – několik forem bydlení
 - Nájemní/podnájemní bydlení v bytě
 - Pobytová sociální služba
 - Ubytovací zařízení
 - Jiný než obytný prostor
- Žádná dávka – bez informace, kvalifikovaný odhad dle struktury důvodů ukončení v evidenci ÚP

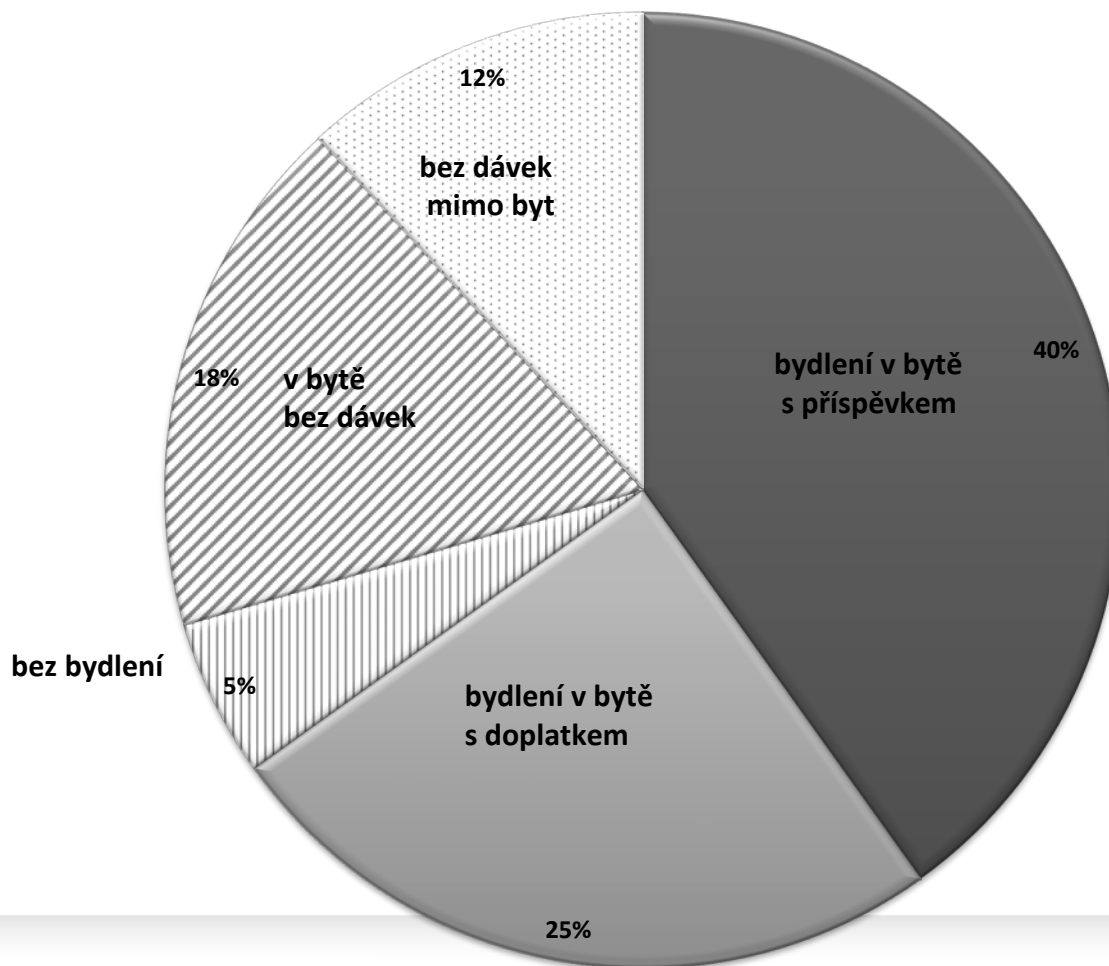

Postup vyhodnocení

Souhrnné vyhodnocení

Argumenty pro systémovou změnu

- Vysoká úspěšnost – 80% míra ukončení bytové nouze po 12 měsících (vs. 85% míra přetrvávání bytové nouze bez intervence – Ripka a kol. 2018)
- Nízké náklady vlastní intervence – 2 měsíční nájem na jednu domácnost
- Využívá existující kapacity Úřadů práce

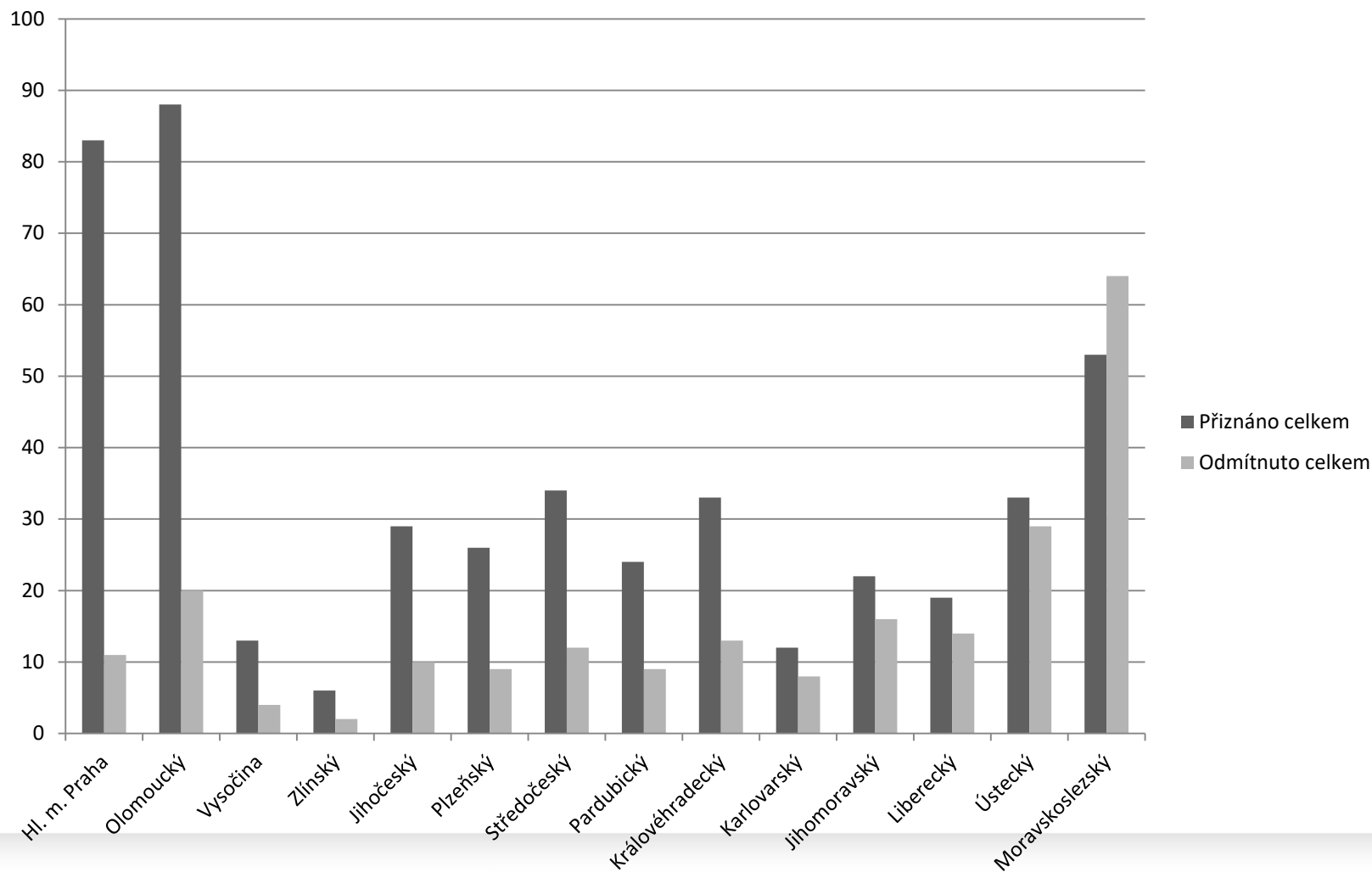

Limity argumentace

- Nejedná se o experimentální ověření – data ovlivněna způsobem rozhodování Úřadu práce
- Přiznávání dávky individuálně domácnostem, které by si mohly bydlení udržet – předpoklad další podpory sociálními pracovníky obce nebo sociální službou
- Žádná vztah mezi podílem zamítnutých žádostí a úspěšností udržení si bydlení
- Podhodnocení počtu odmítnutých žádostí (žádost nebyla formálně podána)
- Regionální rozdíly v přiznávání dávky

Nenáhodné přiznávání dávek

Závěry a další postup

- Pozitivní zpráva o jedné ze sociálních dávek – podporuje významnou pozitivní změnu (ukončování bezdomovectví)
- Další vyhodnocení do konce roku 2020 bude doplněno o dosud chybějící otázky
 - „Kontrolní skupina“ – trajektorie bydlení dalších příjemců dávek do substandardního ubytování
 - Další dávky, které příjemci MOP dostávají – lepší podchycení jejich celkové situace, možnost modelovat finanční dopady na dávkové systémy